



رقابت‌های درونی در خاندان عباسی و تاثیر آن بر ساختار سیاسی خلافت در عصر اول عباسی

شهلا بختیاری^۱، زینب شیر محمدی^۲

۱- عضو هیأت علمی گروه تاریخ دانشگاه الزهراء

۲- کارشناس ارشد تاریخ اسلام

چکیده

عصر اول خلافت عباسی با وجود برخورداری از نیرومندی خلافت، دورانی مملو از ناآرامی‌ها و شورش‌ها بر ضد دستگاه خلافت بود، به ویژه شورش‌ها و رقابت‌های اعضای خاندان عباسی که ساختار سیاسی خلافت عباسی را با مشکل مواجه می‌کرد. با قدرت‌گیری عباسیان، میان اعضای خاندان‌های آن که هر کدام خود را به نوعی در قدرت مکتسبه سهیم می‌دانستند، تمایز و اختلافاتی بروز کرد. رقابت و شورش ولی‌عهده‌ها و گاه درگیری آنان با خلیفه وقت و همچنین نارضایتی و حرکت اعمام و بنی اعمام خلیفه بر ضد او، هر کدام خلافت را در تنگناهایی قرار می‌داد و آن را به تغییراتی در ساختار وامی‌داشت. در بررسی تاثیر رقابت‌ها بر ساختار سیاسی خلافت عباسی می‌توان عرصه‌هایی فرض کرد که ورود در آنها سبب تغییر در گرایش ساختار قدرت به خلافت مطلقه، تعدد مراکز قدرت و کوشش برای غلبه بر آن و نیز دخالت عناصر درباری در تصمیمات سیاسی و غلبه جنگ قدرت و بی‌ثباتی سیاسی شده بود.

واژگان کلیدی: عباسیان، عصر اول، رقابت‌ها، ساختار سیاسی